TOMAŽ GROM / SEIJIRO MURAYAMA

N E P R E T R G A N O S T

Zavod SPLOH / L'Innomable (2010)

Marko Karlovčec – Revija Glasna, januar 2011

O slovenskem glasbeniku, kontrabasistu, mojstru razširjenih tehnik, aktivistu nove glasbe (in še kaj) Tomažu Gromu ter v Franciji živečemu japonskemu tolkalcu Seijiru Murayami sem v Glasni že obširno pisal. Zato bom tokrat povsem izpustil predstavitve in biografije ter se posvetil sami plošči. Izšla je to poletje v produkciji zavoda Sploh in s pomočjo založbe L'Innomable katere nosilec je, če se ne motim, Luka Zagoričnik. Na plošči najdemo posnetke improvizacij, ki so se zgodile decembra prejšnje leto v klubu Creinativa v Kranju kjer jih je posnel Iztok Zupan. Ne gre za koncertni posnetek in to je ob poslušanju plošče očitno. Umanjka namreč tisti neujemljiv »prostor« publike, ki ga je ponavadi čutiti pri koncertnih posnetkih – te okoliščine pa rezultirajo v nenavadno čistem in »prvo-planskem« zvočnem prostoru, ki poslušalca napade oz. potegne vase. Nenavadnost pa se tukaj šele začne. Čeprav jasno izhajajoče tako iz »tradicije« oz. razvoja in rezultatov svobodne improvizacije kot raznih dronerskih minimalizmov je igranje Groma in Murayame na tem albumu precej bolj čudaško in skrivnostno kot bi ob takem opisu pričakovali. Murayama v igro vstopa s precej rigoroznim izhodiščem svojih tehnik igranja na snare boben s palčkami in nekaj ostalimi predmeti ter lokovanja činele in raziskovanja trenja ob telo bobna. Grom igra na prvi posluh bolj »free« in razpršeno a njegovo igranje pravzaprav poganja enaka neizprosnost in notranji naboj, ki se preseli tudi v njuno interakcijo kot nekakšna odslikava. Ostrina in izčiščenost npr. Murayamovih bliskovitih ritmičnih tušev kjer slišimo vsak udarec je dober model za njuno skupno igranje kjer oba tvorita del skupnega »tuša« - poteka in artikulacije zvočenja. »Nepretrganost« ni toliko posnetek nekega raziskovanja – kar je najpogosteje poudarjen aspekt improvizacije - kot pa »statement« estetik obeh glasbenikov in še konkretneje, posameznih zvokov plasiranih v skupni prostor. In ti zvoki so ostri, močni in razgaljeno telesni – kovinski, leseni, zračni. Gre za posnetek improviziranja, ki hkrati z udejanjanjem idiosinkratičnih stilov in ekspresije uspe v ospredje postaviti sam zvok v vsej njegovi zverinskosti in skrivnostnosti. Gre za več kot preprost session, mesebojno raziskovanje in odzivanje. S tako ali drugače precej energičnim igranjem uspe Gromu in Murayami samo naravo glasbe kot zvočenja postaviti v prvi plan in izpostaviti oglušujočo konkretnost poka po bobnu in potega po struni. Tako v razredčenih trenutkih udarcev in tišine kot v podaljšanih nasičenostih zaznamuje to glasbo neka propulzivna notranja napetost, ki v neizogibnem razmerju s tem, kar vedno že je, ohranja vsesplošno naelektrenost prostora dogajanja. In v tem oba glasbenika pokažeta izjemno veščino, ki je daleč od konvencionalnega dojemanja tega pojma in ki samo koncepcijo instrumentalne veščine enostavno požre. Grom in Murayama sta namreč grozljivo virtuozna instrumentalista - instrumentalnost pa od objektov s katerimi zvočita preneseta tudi na celotno dejavnost muziciranja in oblikovanja zvočne mase s posebnim ozirom na – če si lahko ta izraz dovolim – »mikroraven«. Frontalnost oz. po rockersko »in your face« kvaliteta zvoka plošče in samega igranja je tolikšna, da poleg publike in vmesnega prostora umanjka tudi konvencionalna ekspresivnost. Kot bi za to zmanjkalo časa – efekt in afekt zvoka enostavno potujeta hitreje. Tako hitro, da ni časa za motrenje »povzročevalcev« le-tega. S tem se zgodi skrivnosten in kar malce strašljiv prestop v nekakšno »nečloveškost« (morda tudi že omenjeno instrumentalnost) celotnega dogajanja, ki sugerira uničenje zamejenosti človeške in posameznikove pozicije in ki dopušča artikulacijo nepretrganosti povezav in procesov. Zato je naslov

»Nepretrganost« povsem na mestu. Njuno igranje na tej plošči je raziskovanje različnih nepretrganosti. To ni »stop and go« ali »call and response« improvizacija - tudi kadar za trenutek površinsko spomni na tovrstne forme - temveč izpostavitev kontinuuma, ki je konglomerat individualnih impulzov, osebnih slogov in premoči samega fenomena zvočenja.